

=====

PO ŠKOLE aneb POHLED Z DRUHÉ STRANY

=====

Část 11. – Žáci/studenti a já

=====

(Technická poznámka: Z více důvodů technických a polygrafických, které zde nejsou důležité, změnil jsem původní název ŠKOLA NARUBY na PO ŠKOLE. Na předchozích i následujících textech a jejich číslování to nic nemění.)

=====

O krocení mládeže už řeč byla. Častý omyl mnoha taky-pedagogů je v tom, že si zkrocení pletou se zlomením. A čím méně toho má taky-pedagog v hlavě, tím je v tomhle ohledu horší. Stejně jako ti, kteří náhodou naletí na kecy z opačného pólu od pokrokářů typu Džamila Himalájská. Je to jako v rodině. Tam, kde občas (!) přistane oprávněný pohlavek nebo rákoska/vařečka (jako v dětství u nás nebo u pana prezidenta Zemana) se nic hrozného neděje a v rodině se stále všichni mají rádi. Tam, kde zbožňované dítě nikdy nenarazí na žádný mantinel, vyroste akorát bezohledný fracek.

Silně jsem nesnášel šikanu, jako dítě jsem si ji užil dost a šikanujícím jsem vyhlásil nelítostnou válku, do níž jsem vsadil i svou kantorskou existenci. Jakmile jsem něco takového zjistil ve vlastní třídě, bylo zle. Podrobnosti zde nejsou důležité. Jednoho pachatele jsem po předchozím varování navrhl na vyloučení ze školy. A když se ředitel ošival, dal jsem mu na vybranou: „Buď já, nebo on. Na škole, kde se to trpí, já učit nebudu. Když odejdu, tak se ještě postarám o publicitu. Tečka.“ Kluk letěl ze školy (měl pak ještě další průšvihy v životě, ale to už sem nepatří). V dalším případě to bylo mezi děvčaty, jedna alfa-samice znepríjemňovala život takové tiché nenápadné dívce. Tam se to usmlouvalo na podmíněčné vyloučení. Pomohlo to. Atmosféra v té výhradně dívčí skupině se odlehčila natolik, že jsem se stal dívkám „vrbou“ a začaly se mi svěřovat s mnoha dívčími „tajemstvími“. Že jsem na to měl dost času, o tom už byla řeč, jak jsem úpravou ministerských osnov získal volno na další věci ve prospěch „mých“ učňů. A když jednou nadhodily před koncem hodiny téma svých lásek, tak jsem se jich zeptal, jestli chtějí znát recept, jak se rychle rozhádat se svým Panem Dokonalým. Začaly se smát, že to není možné. Navrhl jsem, že to tedy můžeme zkusit: „Zeptejte se toho svého přítele, jak budete slavit první společné Vánoce“.

„Hehehe, chichichi.....“

Za týden přišly zkrouceně: „Jak jste to věděl? My se strašně pohádali.“

Tak jsem jim vysvětlil, že taková „známost“ není jen vztah mezi dvěma lidmi, ale vlastně i mezi širším příbuzenstvím. Že takové Vánoce (Velikonoce, narozeniny) slaví každá rodina jinak. Jsou rodiny, kde to neslaví vůbec (ateisté, Svědci Jehovovi,...) a třeba už se těší, jak vyrazí na hory na lyže. Jinde zase mají „dědičnou“ babičku, kde se čeká, že by po ní mohli dědit dům, ale ona trvá na tom, že všichni půjdou po štědrovečerní večeři na půlnoční mši. Podobných možností je pak ovšem celá řada. Praskla na to nakonec celá hodina technologie, ale byla z toho neplánovaná hodina „rodinné výchovy“. Do třídnice jsem zapsal „výměna zkušeností z praxe“, a bylo „vymalováno“.

Když už byly dávno po vyučení, objevil se najednou u nás doma neznámý pán. Že je otcem té tiché dívky, které jsem se kdysi zastal. Měli to politicky pošpatnělé a dívku nikde nechtěli vzít. Až na naši škole v nepopulárním oboru gumař, kam ale musela denně 30 km dojíždět, a nakonec se bála kvůli šikaně do školy chodit. A vybalil na mne velkou výslužku ze zabíjačky. Než jsem stačil sklapnout otevřená ústa (tedy přesněji hubu) sedl do auta a zmizel.

=====

Když jsem si mohl vybrat, trávil jsem čas nejraději mezi žáky a mládeží obecně. Například jelo nás několik učitelů a spousta žáků na nějakou exkurzi někam do severních Čech. Učitelstvo si zabralo přední místa v autobusu, žactvo se „popralo“ o oblíbenou poslední řadu a pak obsadili zbylá sedadla. Mně organizátor nachystal místo vpředu a k jeho údivu jsem to odmítl, že budu raději mezi žáky. Tam se pro mne okamžitě místo našlo. Cesta autobusem byla dlouhá a já sousedovi vyprávěl něco o svých svazarmovských a trampských začátcích i o „skautském“ oddílu, v němž jsem se aktuálně angažoval v roli spolupracujícího otce. Hoch naslouchal, občas utrousil dotaz nebo přihodil nějakou historku ze svého prostředí. A když ho někdo kvůli něčemu ze zadního sedadla vyrušil, nervně ho odbyl, ať neotravuje, že tam má zajímavější „pogram“. Kolem pak všechno ztichlo, z předních sedadel se otočili dozadu, ze zadních se nakláněli dopředu a já měl velké auditorium.

Posléze to dopadlo tak, že když jsme potřebovali doplnit letní tábor o několik duší, jeli se mnou čtyři moji žáci, či později studenti. Ten poněkud nepopulární obor gumař-plastikář měl totiž jednu velkou „marketingovou“ výhodu. Vedení podniku, navzdory tomu že „nejsou lidi“ (pamětníci znají tu hlášku, kterou se omlouvalo všechno možné včetně výbuchu supernovy) podporovalo zájem dobrých učňů o pokračování v nástavbovém maturitním studiu, čehož využili mnozí, kteří buď kvůli nezralosti nebo počátečnímu nezájmu o středoškolské studium na gymnáziích nebo průmyslovkách neusilovali. (To na vysvětlení proč mluvím střídavě o žácích-učňích a studentech). O těch táborech ještě bude řeč, zde jen jako pikantnost uvedu, že tam jsme si tykali a když jsme se vrátili do školy zase jsme se bez problémů vrátili k vykání.

=====

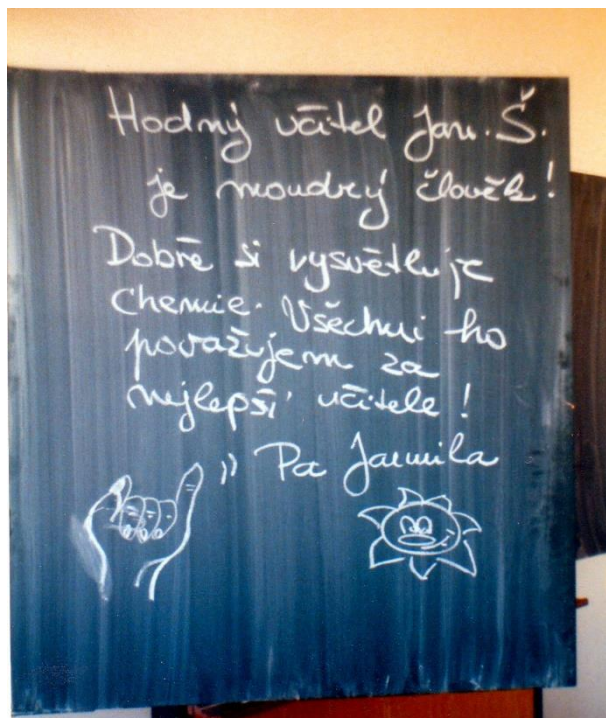
Pokud toto povídání zná někomu trochu méně uvěřitelně, nechám teď slovo přímo žactvu-studentstvu, proto že mám schováno několik zajímavých vzkazů, názorů a vzpomínek, které rád „archivně“ opatruji. Nebude to moc časově seřazeno, ale možná to bude tím zajímavější. Jen připojím kvůli kontextu pár slov svých:

*) Přišla doba, že se páni učitelé rozhodli stávkovat za vyšší platy. Této nesmyslné taškařice jsem se odmítal účastnit, bral bych stávku za likvidaci byrokracie, ale o to odboráři zájem neměli. V duchu rodinné tradice (otec nezaměstnaný za velké hospodářské krize) jsem byl rád, že mám práci, která mne baví a peníze byly druhořadé. Studenti se mne ptali den či dva předem, jestli budu také stávkovat. Teď jim dám slovo:

Petr Novák alias Satan napsal nedávno:

Na tvoje neortodoxní metody rád vzpomínám. Díky za to, že těch posledních pět let ve školní lavici mělo slušnou hodnotu. Pamatuju, že oslovení „pane učiteli“ byla pro tebe vlastně urážka. Pak mi utkvěla v hlavě hláška, kdy učitelé stávkovali za vyšší platy a ty jsi se nějak neúčastnil. Odůvodnil jsi to takto: "Učitele dělá blb, a ten si víc peněz nezaslouží, nebo fanatik, a ten to bude dělat i zadarmo. A já nejsem učitel, pouze vyučující."

(Odpověď: **Hony Šafra**: Já nestačím zírat, co všechno si, Vy holoto, ze školy pamatujete. Je vidět, že jsem byl úspěšný učitel a něco jste si zapamatovali. Co se stávek učitelů týče, byl jsem stávkokaz z principu - já učil rád a peníze (ač je mám také rád) byly druhořadé, a kolektivistické dožebravání se mi přišlo nedůstojné. Navíc mě šéfové ve fabrice i školství nikdy nebrali na hůl, přes všechny srandičky mě brali se vši vážností. V mezích možností i finančně.)

*) Krátce před odchodem ze speciálních škol se v mé učebně objevil nápis, který je na obrázku se zelenou tabulí. Slohově ho berte s rezervou, psala to inteligentní dívka od narození neslyšící, pro kterou je mluvená/psaná čeština cizí řečí. Ta ruka s mávajícím ukazováčkem, to byl můj identifikační znak ve znakové řeči. Zprvu jsem to v reálu použil jako legrační pozdrav a ono se to na mne „přilepilo“.

*) Když jsem odcházel do důchodu, přistál mi v počítači e-mail od žáka z dob dávno minulých, když už jsem měl být dávno zapomenut:

Luděk Müller alias Vlado von Habrzina: „Vaším odchodem ze stavu učitelského do řad MLADOBNÍCH DUCHODCŮ naše školství o hodně přišlo. Za svůj školní život jsem poznal jen 2 učitele, na které vzpomínám. Paní učitelku Slámovou ze ZŠ Nechanice, která mě naučila číst a psát, a na Vás, který mi dokázal, že s mým úhlavním nepřítelem MATEMATIKOU lze vyjít ☺. Obdivovali jsme na Vás zejména 100procentní přehled o veškerém učivu i mimo Vaše předměty, proto jsme veškerou nepochopenou látku odsouvali na den, kdy jsme Vás měli 4 hodiny v kuse, kterým jsme přezdívali Šafriáda ☺ (POZOR! Nezaměňovat s Heydrichyádou) Nebyl problém, který byste nevyřešil. Stačil Vám několikavteřinový pohled do učebnice a problém byl vyřešen. Oceňovali jsme rovněž systém kritiky při špatné odpovědi u tabule např. při sestavování gumárenských směsí, žádné "Máš to blbě", ale "Obávám se, že při tomto dávkování urychlovače byste to nestihl ani zamíchat..."

Za svoji kariéru sebevzdělávání jsem nepotkal učitele, který by dokázal zaujmout takovým způsobem jako Vy, ani učitele, který se nebál žákovi omluvit za chybu třeba i u maturity. Vaše slova „Pardon, chyba je na mé straně“ se nedají zapomenout.

Mnoho úspěchu při chovu včel a dalších činnostech přeje jeden z Vašich maturantů ročníku 1996 Vlado von Habřina“.

To pak člověk neví, jestli má slzet dojetím nebo se válet smíchy. (A mimochodem, „Vlado“ mi dodnes posílá přání ke Dni učitelů)

*) Abych vyčerpal zbytek dovolené, odcházel jsem do stavu „mladobního rentiérství“ pár dnů před koncem školního roku, a to v tichosti po anglicku. Nicméně mi pak v počítači naskočil e-mail od slečny, která dost často narážela na mnou nastavené mantinely, přičemž jsme tyto nárazy řešili sice nekompromisně, ale s úsměvem. Opět citace:

Nejdražší pane profesore, uvědomila jsem si, že jsem se s Vámi ani pořádně nerozloučila...Mějte se moc krásně a zůstaňte stále tak veselý a usměvavý jako jste nyní. Bude se mi po Vás moc stýskat a nikdy na Vaše hodiny nezapomenu. Simča Patloková 02.06.2008

*) Ještě o dost později dorazil e-mail:

Vážený pane profesore,

Po dlouhé době jsem opět navštívila Vaše stránky a velice se mi líbí galerie. Zamilovala jsem se do obrazu Zlatý potok. Ráda bych proto věděla, zda své obrazy prodáváte a pokud ano, v jaké cenové kategorii se pohybují. Také jsem Vám chtěla říct, že hodně věcí, které jste mě naučil v ekonomice, jsem v běžném životě již uplatnila. Když si vzpomenu na některého z oblíbených učitelů, tak jste to Vy a paní profesorka Melezinková. Doufám, že letos se už žákyně umoudřily a jsou konečně zticha. Víím, že loni jste si s naší 4.A užil štěbetání víc než dost. Doufám, že se máte dobře. S úctou a vzpomínkou na profesora, který nezkazí legraci

Dominika Kratochvílová, loňská 4.A/2008

=====

Pro ilustraci, že včasné zapráskání krotitelského biče je účinnější než nekonečné postranní nadávání na mládež a hrbení hřbetu, případně podlézání žactvu za účelem dosažení oblíby. Není to tak dávno, co se široce publikoval případ tuším z České Třebové, kde učni šikanovali učitele, nakonec mu narazili odpadkový koš na hlavu. On se pak posléze oběsil. Přiznám se, že se to vymyká mému chápání. Postranními kanály prosáklo, že měl s mládenci dlouhodobé problémy, že jim také dost často hrubě nadával.... Nemyslím, že by v České Třebové žila jiná mládež než v Hradci Králové. Jakkoliv zesnulého kolegu lituji, nechápu, co ve školství pohledával. Asi to nebyl fanatik a měl zavčas jít dělat něco jiného.

=====

Pokračování zase někdy příště, pokud nedorazí cenzor nebo veřejné odmítnutí.

Některé ohlasy a diskusní příspěvky:

Luděk Muller

Na léta studií rád vzpomínám. Hlavně maturitní zkoušku. Vzhledem k tomu, že jsme ji při výše zmíněné „Šafriádě“ trénovali celý rok, nedostavila se tréma a komisi jsem ani nevnímal. Na doplňující otázku Jak docílíte aby se vytlačena dutá fólie neslepila a mojí odpovědi práškováním přes trn, jste odpověděl Kolego to nepůjde. Nenechal jsem se rozhodit a se slovy která těžko kdy nějaká maturitní komise slyšela „Jak to že ne? jsem vymrsknul na tabuli nákres... V tu chvíli už jsem si začínal rezervovat termín na září... Vám jen cukly koutky a pronesl jste Pardon, chyba je na mé straně... 😊😊

Hony Šafra: Matně si vzpomínám. Asi jsem Vás zprvu špatně slyšel nebo pochopil, ale vždycky jsem si cenil, když si student svůj názor neváhal obhájit. To bývaly pak často velmi zajímavé debaty. Ostatně na antickořeckých univerzitách to byla hlavní vyučovací metoda, scholastika vlastně také stála na diskusi. Jen v českém školství se to vypařilo.

Libuše Vinšová:

... a vzpomínky nám zůstanou 🥺 ..